

CHALMERS

Teknikens ekonomi & organisation

Exempel-tentamen

KURSNAMN	Organisation och ekonomi
PROGRAM: namn	TENTAMEN
KURSBETECKNING	LMT967 samt LMU450
EXAMINATOR	Kaj Sunesson
TID FÖR TENTAMEN	Tisdag 2009-xx-xx,
HJÄLPMEDEL	Typgodkänd kalkylator
ANSV LÄRARE: namn telnr besöker tentamen kl	Kaj Suneson, Susanne Kullberg 5776 (Kaj) 2701 (Susanne) Ca <i>tid</i> och ca <i>tid</i>
DATUM FÖR ANSLAG av resultat samt av tid och plats för granskning	Resultaten lämnas för rapportering senast DATUM . Granskning av tentorna sker skriftligen DATUM o TID .
ÖVRIG INFORM. (ex.vis antal frågor, uppgifter, poäng o dyl)	Tentamen omfattar totalt 60 poäng. För godkänt på tentamen krävs 24 poäng.

Tentamenskod: _____

Fråga 1 Allmänna organisationsfrågor (totalt 6 p)

Ge kortfattat svar till följande frågor (1 p per rätt svar):

- a) Vilken klassisk organisationsteori förespråkar linje-staborganisation?
 - b) Vilken försvarsmekanism innebär att man för över sina egna misslyckanden eller skuld känslor på andra?
 - c) Vilken av Minzbergs organisationsmodeller karaktäriseras av att koordineringen sker genom standardisering av arbetsprocesser?
 - d) Vilket traditionellt produktionssystem kännetecknas av att maskiner med likartad funktion samlas i maskingrupper eller avdelningar?
 - e) Hur benämner man det effektivitetsproblem som uppstår då cykeltiden inte kan beläggas fullt i ett serieflöde längs det löpande bandet?
 - f) Inom japansk arbetsorganisation styr marknadssuget produktion och leverans från industrin. Vad heter det beställningskort som ofta används inom flödesstyrda verkstäder/industrin?
-

Fråga 2 Klassisk organisationsteori (5 p)

Redogör **utförligt** för Human Relationsskolan. För fullständigt svar skall det tydligt framgå vad som skiljer denna ”skola” från andra samtida teorier, beskrivning av studien som ligger till grund för teorin samt de viktigaste slutsatserna från studien.

Fråga 3 Organisationsutveckling (5 p)

Redogör för och ge en **utförlig förklaring** till den enkla formel som beskriver hur effektiva förändringar genomförs.

Fråga 4 Gruppens utveckling (totalt 4 p)

- a) Hur ser grupp-utvecklingsprocessen ut? Namnge de olika faserna i den ordning de inträffar under en grupps utvecklingsprocess. (2 p)
 - b) Ge en utförlig beskrivning av konfliktfasen. (2 p)
-

Fråga 5 Ledarskap (5 p)

Ge en utförlig beskrivning av Blakes och Moutons ledarskapsmodell ”Managerial Grid”.

Fråga 6 Kommunikation (totalt 5 p)

Kommunikation kan delas upp i tre olika kategorier.

- a) Beskriv och ge exempel på verbal kommunikation. (1 p)
 - b) Beskriv och ge exempel på symbolisk kommunikation. (1 p)
 - c) Beskriv och ge exempel på tre olika varianter av icke-verbal kommunikation. (3 p)
-

Fråga 7. Kortsvarsfrågor (6 p)

Frågorna ger med rätt svar 1 p / st. Endast ett svar per fråga. Felaktiga svar ger minuspoäng inom denna fråga (ett rätt svar och ett felaktigt ger totalt 0 poäng). Det är det mest riktiga svaret som söks. Ringa in det riktiga svaret eller skriv dem på ett separat svarsapparat.

a. Nyemission innebär att

1. nuvarande ägare eller nya investerare skjuter till nytt kapital mot aktier i företaget.
- ☒ 2. företaget skjuter till pengar till nya affärsidéer.
3. företags intressenter hjälper till att finansiera nya verksamheter genom att skjuta till pengar eller öka krediter.

b. Fondemission är:

1. Att antalet aktier som företaget har ökas genom att företaget satsar pengar i fonder eller aktier för att tex säkra pensionsåtaganden.
- ☒ 2. Att antalet aktier i företaget ökas genom att utnyttja obeskattade reserver och efterskänkta skatteskulder.
3. Att antalet aktier i företaget ökas genom att utnyttja fritt eget kapital.

c. Inom produktkalkylering är en kostnadsdrivare:

1. Den kostnad som ökar fortast med ökad volym.
- ☒ 2. I bidragskalkylering, de kostnadspåverkande faktorer som är direkt kopplade till beslutet.
3. En faktor som är kopplad till en aktivitet och som kan mäta aktivitetens resursförbrukning.

d. Ett aktiebolag:

1. Måste ha en revisor som är tillsatt av styrelsen.
- ☒ 2. Måste ha en revisor som är tillsatt av VD.
3. Måste ha en revisor som är tillsatt av bolagsstämman.

e. Hög likviditet:

1. Betyder att företaget har god betalningsförmåga.
- ☒ 2. Visar på inaktivitet från företags ledning.
3. Innebär ofta att företaget har svårt att betala sina räkningar.

f. Ersätt XXXX så att nedanstående påstående blir sant.

I en bidragskalkyl ska XXXX tas med. XXXX ska ersättas med:

1. alla kostnader utom avskrivningar som inte påverkar likviditeten
- ☒ 2. alla kostnader utom samkostnaderna
3. alla kostnader

Fråga 8. Risker/finansiering (4p)

Vad innebär rörelserisk och finansiell risk utifrån ett finansieringsperspektiv. Hur kan de mätas eller beskrivas i mått som återspeglar dessa risker. Visa det samband (formel) som gäller mellan de två typerna av risk samt beskriv innebörden i formeln.

Fråga 9. Bidragskalkylering (6p)

Företaget Klädhängaren AB (KAB) tillverkar produkterna "Torrvindan" (TV), "Torkblåsaren" (TB) och "Stormblower" (SB). Företaget har två tillverkningsavdelningar. Samtliga produkter har tillverkningsmoment i båda avdelningarna. KAB kan inte själva bestämma sina försäljningspriser utan dessa är till stor del givna av marknadsförhållandena (se nedan). Alla produkterna använder samma typ av råmaterial, arbetskraft och utnyttjar samma maskiner, men i olika proportioner. Företagets totala fasta kostnader är oberoende av om TV, TB eller SB tillverkas.

Följande gäller:

	TV	TB	SB
Råmaterial 10 kr/kg	2,0 kg	2,0 kg	2,5 kg
Arbetslön, 50 kr/tim avd I	4 tim.	3 tim.	5 tim.
Arbetslön, 50 kr/tim avd II	3 tim.	4 tim.	6 tim.
Försäljn.pris per enhet	458 kr	465 kr	710 kr
Rörligt TO-pålägg för avd. I,	2 kr/arb.tim.		
Rörligt TO-pålägg för avd. II,	3 "		
Rörliga försäljningskostnader	5 kr/st		
Fasta TO-kostnader, avd I	400000kr		
Fasta TO-kostnader, avd II	700000kr		

Vilken produkt skall tillverkas om det förutsätts att inga avsättningssvårigheter för produkterna föreligger och om,

- Tillgången på råmaterial är begränsad
 - Maskinkapaciteten i avd. I är begränsad
 - Maskinkapaciteten i avd. II är begränsad.
-

Fråga 10. Investeringskalkylering (6p)

På företaget Energa AB har man utvecklat en policy som säger att alla investeringar normalt måste ha en återbetalningstid på 3 år eller mindre för att komma ifråga för fortsatt utredning. Man kan säga att detta är en första grind som måste passeras för vidare utredning. Om denna grind klaras av så prövas och rangordnas investerings förslagen mot ett kalkylräntekrav på 20%. För tillfället är det en kapacitetsökningsbehov som är under utredning.

Två olika alternativa maskiner har tagits fram som kan lösa kapacitetsbehovet:

	Maskin Sprutt	Maskin Kläm
Grundinvestering	100000 kr	200000 kr
Livslängd	6 år	10 år
Inbetalningar / år	70000 kr	100000 kr
Driftskostnader / år	20000 kr	17000 kr
Service & UH / år	10000 kr	10000 kr
Restvärde	0 kr	20000 kr

Om maskin B köps så betalar leverantören service & UH (underhåll) under det första året.

- Klarar investeringarna det första kravet på investeringar (återbetalningstid utan hänsyn till ränta)?
- Oavsett ert svar på a): Rangordna investeringsförslagen enligt del två (20% kalkylränta).

Fråga 11. Resultatplanering (8p)

Nisse & Bu tänker starta ett företag som ska syssla med import av choklad som görs av en speciell kakao-böna. Just nu finns endast en presentkartong med ett urval av praliner som görs av denna böna. Presentkartongerna importeras in i större förpackningar och säljs sedan vidare till detaljister i hela landet. För att inte binda upp för mycket kapital i företaget tänker Nisse & Bu inte ha något lager. Alltså kommer antalet köpta och sålda enheter att vara detsamma.

För det kommande året gäller följande planeringsunderlag:

Försäljningspris per kartong	130 kr
Försäljningsvolym (antal kartonger)	2500 st
Inköpspris per kartong	70 kr
Frakt, tull mm per kartong	15 kr
Diverse omkostnader (påverkas inte av volymen)	100000 kr

Uppgifter:

- Illustrera resultatanalysen med ett resultatdiagram. Beräkna kritisk volym & omsättning och kontrollera med avläsning i diagrammet. Beräkna säkerhetsmarginalen i %.
- Hur många presentkartonger måste Nisse & Bu sälja för att nå ett resultat på 50000?